

En skole i 1950'erne

En måned før jeg fyldte 7 år sluttede min frihed.

Før den tid legede jeg med Lene, Niels og Marianne. Jeg legede mest med Niels, men da osse en del med Lene og Marianne.

Snekkersten Skole i 1963

Tirsdag den 1. april 1952 begyndte jeg i første klasse på Snekkersten Skole, og så kunne jeg ikke mere lege med Lene og Marianne, de var jo bare tøser, og Niels var alt for lille, for han gik ikke i skole endnu.

Den første skoledag

Min stedfar og min mor havde et gartneri/grønt- og blomsterhandel, så min stedfar skulle på torvet tidligt om morgenen for at købe friske varer, og min mor skulle ekspedere kunderne, som kom og skulle købe grøntsagerne.

Derfor blev jeg fulgt til skole den første skoledag af min mormor, som på det tidspunkt boede hjemme hos os, og ikke lavede noget andet - hun var "ældgammel". Mormor og mig kom ned til skolen ved tolvtiden, da vi i første klasse skulle gå i skole fra 12:00 til 15:00. Vi blev vist ind i klasselokalet sammen med alle de andre nye første classes børn, det var meget overvældende, da den eneste, jeg sådan rigtigt kendte, var min - nu forhåndværende - legekammerat Lene.

Klasseværelset

Vores klasseværelse lå i en bygning, som lå lidt afsides fra den "rigtige" skole, og rummede to klasseværelser, gymnastiksal med omklædningsrum og 2 private lejligheder, hvor Frk. Christensen og Skoleinspektøren og hans kone boede. Min mormor sad bagerst i klassen sammen med de andre børns forældre.

Jeg har glemt, hvor mange dage hun var med. Jeg tror ikke, det betød noget for mig, at hun var med, bortset måske lidt skam over, ikke at selv at kunne gå i skole, men disse følelser står lidt uklart i min erindring.

Selve klasselokalet havde tre rækker faste bænke med borde⁵, der kunne klappes op, og de larmede en god del, når man - lidt klodset eller måske bare lidt uheldigt - tabte dem. Jeg fik en plads midt i venstre række, der var vinduesrækken, med udsigt til en hvid mur og Frk. Christensens køkkenhave, som lå lige uden for vinduet.

Der var mellem Frk. Christensens køkkenhave og den hvide mur en sti, som jeg tror gik fra skolegården til Egebæksvang skov, på stien gik der undertiden mennesker.

De første uoverensstemmelser

Det varede ikke mere end nogle få dage - efter mange henstillinger og udskældninger fra lærernes side - før jeg blev flyttet over til højre side af klasselokalet, da jeg tilsyneladende ikke kunne få øjnene fra Frk. Christensens køkkenhave.

Mere permanente uoverensstemmelser

Vi skulle lære at skrive, det er jo særligt det, man går i skole for, men de skiftende lærere var ikke helt enige, om vi skulle skrive "Herman Larsen"-skrift⁶ eller Form-skrift, så enten af den grund, eller måske bare fordi finmotorik ikke ligefrem er en af mine spidskompetencer her i livet, så er der stadigvæk ingen - selv ikke mig selv - der kan læse, hvad jeg skriver.

⁵Det var sådan nogle gammeldags skolepulte, som man nu om dage kun kan se på museer

⁶Også kaldet *skråskrift*

Det gik ikke bedre for mig i de andre fag, specielt regning (nu kaldt matematik) gik rigtig dårligt.

Jeg var vist én af de fattesvage, jeg kunne ikke regne rigtig, og slet ikke lære tabellerne.

Den første udtalelse, som jeg fik med hjem, faldt ikke i god jord derhjemme, da den lød: *"Vi ved ikke rigtig, hvordan Niels Christian ser ud, da han altid ligger nede på gulvet og leder efter det viskelæder, som han ikke har brug for, da hans blyanter altid mangler spidsen"*.

Der var dog én undtagelse, jeg lærte meget hurtigt at læse (indenad), og jeg begyndte tidligt at låne bøger på skolebiblioteket.

Der var Frk. Christensen, der passede dette skolebibliotek som en sidebeskæftigelse til lærergerningen. Jeg havde ikke på noget tidspunkt Frk. Christensen til noget fag.

Jeg tvivler på, at Frk. Christensen talte med de andre lærere, for jeg blev vist opfattet som lidt af en sinke i klassen af de andre lærere, specielt da jeg dengang ikke kunne læse højt – faktisk har jeg stadigvæk svært ved det – men jeg tror ikke, at der stod én eneste bog på det lille skolebibliotek, som jeg ikke i årenes løb fik læst.

...og sådan gik det

Allerede fra den første dag hadede jeg skolen, eller måske er det rigtigere at sige – når man ser det i bagklogskabens klare lys – at jeg hadede at gå i skole.

Det står mig ikke rigtig klart, hvorfor jeg havde denne følelse, men det kunne være tabet af min frihed, men det kunne osse være, at jeg helt generelt ikke har det så godt med, at nogen bestemmer over mig.

Jeg har det stadigvæk ikke rigtig godt, når jeg kommer ind på en skole, jeg synes lugten af madpakker - med den uundværlige makrelsalat - blandet med fugtige tavlesvampe og det sure tøj, der altid hang på knagerne – i min verden – er umanerlig væmmelig⁷.

De første lærere

Jeg husker ikke rigtig, hvem der var mine lærere, nok fordi jeg havde 6-8 stykker af dem i løbet af de fire til fem første år. Alle disse lærere i de 4 første år har ikke gjort noget særligt indtryk på mig, altså lige bortset fra en senere nævnt lærer (ham med flidspræmien), samt "Hep-Johanne" som ikke var skolelærer, men fodterapeut, hun havde klassen i forskellige perioder i de 3-4 første år.

Forholdet til lærerne

Jeg var ikke på god fod med nogen af lærerne, og har ikke de bedste erindringer om de fleste af lærerne (dem jeg husker). Jeg har valgt i dette skrift ikke at nævne lærerne ved navn, da dette jo er min **personlige** erindring, og den er hverken "**sandheden**" eller

⁷I de seneste år har jeg bemærket, at der ikke mere lugter af hverken makrelmad eller surt regntøj, men at jeg alligevel har det dårligt ved at færdes på kommuneskoler

nødvendigvis sammenfaldende med de andre elevers erindringer fra denne tid.

I sandhedens interesse skal jeg nok lige indrømme, at det jo ikke var sådan, at jeg var fræk, støjende eller uartig i skolen. Jeg prøvede tværtimod at være usynlig i klassen, og kan efter min egen mening ikke forestille mig, at nogen kunne blive provokeret af mig. Det er ikke umuligt, at jeg allerede dengang udøvede en af mine mindre gode egenskaber "*energibesparende adfærd*". Jeg kunne simpelthen ikke mine lektier, ...hvilket måske ikke er så mærkeligt, da jeg aldrig læste på dem derhjemme.

Skriftlige opgaver blev lavet fem minutter i tolv (i ordets bogstaveligste forstand), under gråd og tænders gnidsel, da min mor jo syn's, at jeg skulle have været i seng, sådan cirka på det tidspunkt, hvor jeg sagde, at jeg skulle lave lektier, skrive stil eller regne blækregning.

Om jeg havde de rigtige bøger med til fagene, var mere eller mindre tilfældigt. I begyndelsen havde jeg alle bøger med hver dag, da jeg ikke rørte min skoletaske uden for skoletiden. Senere - da jeg ikke mere ku' slæbe alle bøgerne med hver dag - kunne min mor, som nok anede problemet - uden at kunne gøre noget ved det - finde på at lægge de relevante bøger i min taske.

Lærerinden

Lærerinden som altid ringede ind om morgenen, var i mine øjne – jeg ved godt, at andre så på hende på en helt anden måde – et grumt eksempel på en kvinde, som aldrig skulle have haft med børn at gøre. Jeg kan bedst beskrive *lærerinden* med voksne ord, for følelsen fra den gang var afgrundsdyb angst. Jeg oplevede en kvinde, der med en overvældende styrke terroriserede de børn, som hun ikke kunne lide. Jeg mener, at have hørt, at der var mange andre, der var lige så angste for hende, men jeg har osse hørt, at der var mange børn, som elskede hende.

Skolevejen

Skolevejen var undertiden kort og undertiden meget lang (den var faktisk den samme – godt én kilometer – hver dag), men der var meget, der skulle undersøges hver morgen. Selv dengang brød jeg mig ikke om at benytte mig af den samme vej, som jeg brugte i går, så jeg varierede skolevejen så meget som muligt. Min mor påstod til sin dødsdag, at jeg blev sendt i skole i god tid, så jeg ikke behøvede at komme for sent. Alligevel kom jeg ret tit for sent i skole, og dum som jeg var, skjulte jeg mig ikke, men listede ind i gården, mens lærerinden stillede alle klasserne op i lige rækker. Hvis lærerinden så mig, blev jeg sat ned i hendes klasse i første time - hun havde iøvrigt klasselokale i skolekøkkenet. Lærerinden var klasselærer i klassen lige under min, så det skulle vel nok have været skamfuldt, at blive sat der. Jeg sad så der i første time og kedede mig. Jeg husker ikke, at jeg skammede mig, så det har jeg vel ikke gjort.

Sangkoret

I fjerde klasse fik *lærerinden* den ide at skabe et sangkor på Snekkersten skole. Alle elever blev samlet i gymnastiksalen, hvor vi blev kaldt op enkeltvis til klaveret og skulle synge første vers af "Nu falmer skoven trindt om land". Jeg kom op, meget nervøs, og åbnede munden og nåede at synge "Nu fa...", før *lærerinden* i fuld offentlighed skreg til mig "Brummer! **UD**".

I resten af min tid i Snekkersten skole deltog jeg så ikke i sangtimerne, men fordrev tiden på sportspladsen eller andre steder på skolen i disse timer (sammen med nogle andre tabere). Jeg har aldrig sunget siden, hverken i selskab, eller for mig selv.

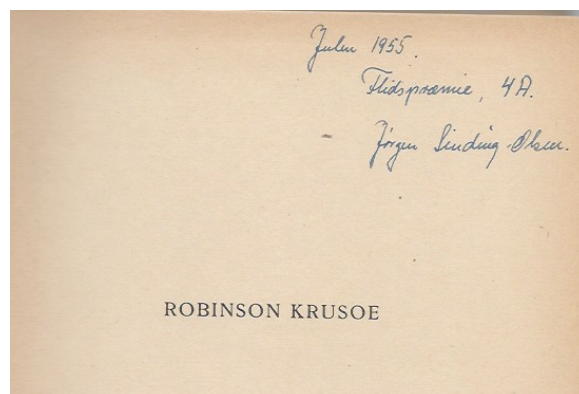
Klasselæreren i 4. klasse

Der skete noget – for mig – enestående i min skoletid i fjerde klasse, da klasselæreren udskrev en (flids)konkurrence i klassen.

Han satte to præmier på højkant, en præmie til den der lå bedst i klassen efter tre måneder, samt en præmie til den, der forbedrede sig mest i samme tre måneder.

Jeg vandt præmien for den, der forbedrede sig mest, og overraskede ham meget ved at bede om Robinson Crusoe af *Daniel Defoe*⁸ i præmie, han troede vist ikke, at jeg ku' læse, han sagde direkte: "vil du have en**bog?**".

Jeg har passet godt på min bog med indskriften "flidspræmie" i rigtig mange år, og det er også eneste gang, at jeg har vundet en sådan i skolen.

"flidspræmie"

Sukkersygen

Vi havde en lærer i religion i de senere klasser.

Om denne lærer fortaltes, at han undertiden gik amok. Jeg mener, at kunne huske, at han havde sukkersyge og kunne få insulinchok, hvilket tilsyneladende kunne bevirke ubeherskede raserianfald.

Jeg husker tydeligt, at han til tider blev ret vred i religionstimerne - specielt når man ikke kunne fremsige sine salmevers - men sådan rigtig amok, det skete aldrig i de timer, hvor jeg var tilstede.

Ud over det med sukkesygen og raseriet, så bemærkede han sig så også, ved at ha' en cykel med hjælpemotor (det vi nu kalder en knallert). Det var en noget stor almindelig

⁸Jeg fik ikke den ønskede originaludgave, men en bearbejdet børne udgave af **J. H. Campe**, 1746-1818, tysk børnebogsforfatter og reformpædagog. Inspireret af Jean-Jacques Rousseau bearbejdede J. H. Campe Robinson Crusoe for børn, en bog, der blev oversat til talrige sprog.

sort herrecykel. Der hvor bagagebæren skulle have siddet, der sad en motor, som drev cyklen ved hjælp af en lille metalrulle, som drejede baghjulet frem. Sådan, som jeg husker det, så larmede den og kørte ret hurtigt.

Regne- og gymnastiklæreren

Min regnelærer, som jeg havde i de senere år på Snekkersten skole, havde en ret ubehagelig tone, den var meget sarkastisk og jeg oplevede ham som ondskabsfuld.

Regnelæreren slog os tit (hårdt) oven i hovedet med den brede tavlelineal, når man ikke makkede ret. Vi var ikke ret mange i klassen, så han kunne nå os alle med den forbandede linial, og den blev brugt ofte (og jeg stod godt nok for tur tit, da det kneb med tabeller og andre færdigheder i regning.

Vi havde samme lærer til gymnastik, hvilket ikke gjorde det bedre. Jeg var heller ikke dengang nogen født atlet, og havde ret svært ved både de udendørs og indendørs gymnastiske øvelser. Det eneste jeg ku' var 60 meter løb og længdespring, hvor jeg klarede mig rimeligt godt.

Mine præstationer i gymnastik og atletik blev højlydt kommenteret af læreren, og var ikke ligefrem rosende.

Offentlige (voldelige) afstraffelser

Jeg kan ikke huske, at andre lærere slog mig⁹, men der var nogle, der blev slået eller sendt til spanskrør¹⁰ hos Inspektøren. Jeg har aldrig selv oplevet det, og er kommet i tvivl om det nogensinde skete i virkeligheden, men der gik nogle frygtelige historier om det blandt eleverne.

Offentlige eksekveringer forekom, specielt husker jeg, at en lærer (som kun var på skolen i kort tid, og om hvem jeg ellers har mest positivt at sige), ville give Poul fra særklassen en lussing. Poul prøvede at undvige og smækkede hovedet ind i en skiffervindueskarm, og han fik et grimt og meget blødende sår nær sin tinding.

Prøven til mellemskolen

Der var en prøve på Espergærde skole i femte klasse, om hvem der skulle i mellemskolen. Jeg gik op til prøven i Espergærde, og fik svaret tilbage: "*da vi endeligt fik læst det, du havde skrevet, opdagede vi, at du heller ikke kunne stave*", og jeg kom ikke i mellemskolen, men i "fri mellem", som man kaldte os i restgruppen, som skulle i sjette klasse.

⁹Jeg har dog – efter jeg første gang offentliggjorde dette skrift – fået at vide, at vores tegnelærer har givet mig en lussing, fordi jeg ikke tegnede "ordentligt". Selv har jeg dog ingen erindring om dette

¹⁰**spanskrør**, rotting, stængel af spanskrørspalmen, tidligere brugt strafferedskab i skoler. Ifølge lærerinstruksen fra 1814 havde læreren ret til at straffe børn under 10 år "med et lidet Riis; de større med en tynd Tamp uden Knuder". I 1860 var brug af "et tyndt Spanskrør" tilladt, fra 1938 dog kun i enden og uden på tøjet med "Slag — ikke over 3".

Først i **1967** blev legemlig afstraffelse i danske skoler afskaffet.

Skolekammeraterne og frikvarterene

Med den indstilling jeg havde til skolen, er det klart at frikvarterene var den bedste del af min skoletid.

Jeg husker, at vi legede i de mindre klasser og lavede "mas" i læskuret, samt talte sammen i de store klasser. Jeg havde en del kontakt med mine skolekammerater (hovedsageligt drengene) i skolen, men også en del i fritiden.

I den tid på året, hvor vejret tillod det, sad lærerne i frikvarterene ved et bord foran trappen ned til fyrkælderens og vinduerne til skolekøkkenet, dette lagde lidt af en dæmper på udfoldelsen i frikvarterene, idet man så skulle holde øje med både gårdvagten og lærerne ved bordet. Faktisk synes jeg at kunne huske, at der altid gik en lærer rund i gården, selvom det vel ville have været naturligt, at de alle sad ved bordet.

Lærerne i skolegården

Hvis vi børn (drengene) blev så uenige, at det var nødvendigt at slås om det, skulle det enten foregå i læskuret, eller hvis det gik rigtigt slemt til, listede vi os ud på sportspladsen gennem døren i skolegården. Døren til sportspladsen blev også brugt til at slippe ud af gården, bare for at bevise, at man turde, og frikvarteret blev nu osse noget bedre af at sidde derude i græsset og med tanken om, hvilken modig handling det var at smutte derud.

Børnehjemmene

Vi havde på Snekkersten Skole en del børnehjemsbørn.

Der var børn fra Optagelseshjemmet på Snekkersten Stationsvej, som jeg ikke mener, at vi havde nogen særlig kontakt med, de var – så vidt jeg husker – kun i klassen i korte perioder.

Der var også børn fra Røntofte, disse børn gik i klassen i flere år, men kontakten var stort set begrænset til skoletiden.

Jeg var på en måde ven med Bjarne fra Røntofte, men kun i skolen og på vej hjem fra skole, da Bjarne tilsyneladende ikke måtte gøre ophold på vejen hjem fra skole, og jeg næsten aldrig blev inviteret med hjem til Røntofte. Jeg mener at kunne huske, at Bjarne har været med til et par stykker af mine fødselsdage.

Jeg husker selv at have været på Røntofte to gange, én gang var jeg med Bjarne hjemme og lege, og det var jo imponerende med alle de muligheder de havde, både med andre børn og plads til at lege.

Den anden gang, jeg var på Røntofte, var til andendagsgilde for Lillian fra klassen. Jeg

husker kun, at jeg hældte sovs ned ad Vibekes blå fløjlskjole, det var ekstremt pinligt (da jeg vistnok var lidt lun på hende).

Engelsklæreren

Vi skulle have engelsk i sjette og syvende klasse, og vi fik Skoleinspektøren til faget. Han havde øjensynlig en stærk interesse for den tidlige middelalders historie i Danmark, vi fik aldrig en time engelsk, men til gengæld masser af historie om Absalon, Espen Snare, Valdemar og Knud den Store¹¹.

Disse historier var da osse meget gode, men vi fik ikke lært det engelske sprog, som det egentlig var meningen.

Klasselæren de sidste to år

I sjette klasse fik vi en ny lærer, *OMT*, og selv om jeg heller ikke brød mig om Lærer *OMT* på det tidspunkt, kunne *OMT* noget, som ingen andre lærere på Snekkersten Skole havde formået, nemlig at stille krav til mig og samtidigt lade mig føle, at jeg var tilstede i klassen.

Jeg har tit tænkt på, at netop lærer *OMT* var det eneste venlige og forstående menneske (af de voksne), som jeg mødte på Snekkersten Skole, og jeg har osse tit tænkt på, at jeg ville opsøge ham, men det er så aldrig blevet til noget.

Lærer *OMT* arrangerede også en lejrskole – i Svaneke – på Bornholm. Turen har altid stået som et lyspunkt i min skoletid, den var meget veltilrettelagt, og vi fik tid til at "lege" (hvilken man jo tror, at man er for stor til i sjette klasse), og vi fik set mange seværdigheder på Bornholm.

Jeg har hele livet tænkt tilbage på turen til Bornholm, som rigtig rar – med undtagelse af sejlturen, da jeg ikke er søstærk.

Der var en spøjs oplevelse fra denne lejrskole, som er prentet ind i min hukommelse. En aften på vandrehjemmet i Svaneke skulle vi have aftensmad – hjerter i flødesovs – Gert fra klassen ville fortælle om flyvende tallerkener, og brugte sin tallerken – fyldt op med hjerter i flødesovs – til at demonstrere med.

Vi havde ikke lært fysik på det tidspunkt, og Gert vidste ikke eller havde glemt, at når man svinger noget rundt, vil det prøve at forlade cirkelbanen ud ad tangenten.

Resultatet af demonstrationen var, at de fleste af os fik bad i flødesovs, og alle deserterne – budding med kirsebær sovs – fik et tilskud i sovsen med en omgang brun flødesovs. Lærer *OMT* deltog i morsken, og blev ikke – som jeg ville have ventet – meget vred, han satte Gert til at tørre op, og det var så det.

¹¹Det må har sat sig så meget fast i mit hoved, at min IT-server hedder **Svantevit**

syvende klasse i 1958

Sidste klasse

Da prøven til mellemskolen blev aktuelt igen i sjette klasse, opfordrede Lærer *OMT* mig til deltage i prøven. Det er jeg glad for, at han gjorde, men jeg nægtede at gå op til prøven, da jeg var ret meget bevidst om, at jeg ikke ville gå i klasse med Marianne og Niels, som jo havde gået i lærerindens klasse.

Faktisk gik det rimeligt godt i syvende klasse, og jeg begyndte så småt at forstå, at jeg godt kunne lære noget, og fagene geografi, historie og naturhistorie begyndte så småt at interessere mig, som det første i hele min skoletid.

Juni 1959

Jeg forlod Snekkersten Skole efter skoleåret 58/59, og har aldrig mødt én eneste af de klassekammerater jeg havde der. Den eneste undtagelse er, at jeg i 2009 tilfældigt mødte Lene på et hospital, hvor vi talte sammen i 5 minutter.

Jeg ved ikke, hvad der er sket med resten af mine skolekammerater fra Snekkersten Skole, bortset fra Gert som er blevet en kendt arkitekt (vistnok fortrinsvis i lokalområdet) og Lene som overtog sin fars forretning. Bjarne og Lillian er begge døde. Jeg er nu i Seniorrådet i min lokale kommune med Flemmings lillesøster

....og så sluttede underskolen i Snekkersten

dr. Lieberkind

Efter 7 år i Snekkersten skole, så var der ikke mere folkeskole i Snekkersten.

Jeg var ikke rigtigt færdig med at gå i skole, det mente både min mor og jeg selv, det skal bemærkes at vi – min mor og jeg – ikke altid var helt enige om, hvad jeg mente, men her var vi enige om, at jeg var ikke nær voksen nok til at indtage min plads blandt de voksne.

Derfor blev jeg, ligesom andre af os (blandt andet førnævnte Lene), opbevaret i ottende klasse på Espergærde Skole (indtil vi ku' få en læreplads). Vi havde *Arne Meyling* (grundlægger af Flynderupgård Museum i Espergærde) som klasselærer og *Dr. Ingvard Liberkind* som regnelærer.

Ud over vi så fik engelsk i virkligheden, så husker jeg mest at dr. Lieberkind havde et kraftigt temperament, men var en gudsbenået underviser. Arne Meyling kunne man distrahere ved at spørge om noget historisk, og så var den dansktid brugt i hans lokalhistoriske arkiv i kælderens af skolen.

Vi startede 34 husker jeg, og var vel 7 - 8 tilbage, da skoleåret var slut.

Efter Folkeskolen

Sluppet ud fra folkeskolen, skulle jeg jo så finde ud af, hvilken vej jeg skulle gå i resten af mit liv.

Jeg vidste godt at et arbejde, som ville indebære fysisk udfoldelse, under ingen omstændigheder ville være noget, som jeg kunne tænke mig.

Min mor vidste så, at der på Lundegades Skole i Helsingør var et 2-årigt præliminærkursus, ganske svarende til en gammeldags realeksamen.

Præliminærkurset blev afholdt i den almindelige skoletid i et helt almindeligt klasseværelse med skole- og viceinspektører, samt nogle senior overlærere fra flere skoler fra Helsingør som lærere, og den eneste rigtige forskel fra almindelige skoleklasser var, at vi kun havde fag som var eksamensfag, så heldigvis hverken sang eller gymnastik.

Nå, jeg blev indskrevet, og begyndte så på dette præliminærkursus i efteråret 1959.

Min store overraskelse var så, at man skulle have mindst **g**¹² i gennemsnit i karakterbogen, som vi fik hvert kvartal.

I starten af august startede jeg så på Lundegades Skole i Helsingør. Vi var 6 drenge og 14 piger. De kom fra det meste af Nordsjælland, de to der kom længst væk fra var fra Nøddebo.

13	ug	15	13
12	ug÷	14 ² / ₃	12
11	mg+	14 ¹ / ₃	11
10	mg	14	10
9	mg÷	13 ¹ / ₃	9
8	g+	12 ² / ₃	8
7	g	12	7
6	g÷	10 ² / ₃	6
5	tg+	9 ¹ / ₃	5
4	tg	8	4
3	tg÷	5 ¹ / ₃	3
2	mdl+	2 ² / ₃	2
1	mdl	0	1
0	slet	÷16	0

Ørsted's modificerede karaktereskala

¹²karakterskalaen hed den modificerede Ørstedskalaen og gik fra 15 til -16, og havde fået nogle bogstaver tilknyttet, så **g** (for godt) var 12

Der var så en af drengene – en stor kleppert med rødt hår – som jeg synes var lidt bekendt. Den næste dag blev vi råbt op ved navn, og så opdagede jeg, at ham den store var min franske fætter, det vil sige – jeg troede – at han boede i Frankrig, sammen med sin familie, men han var kommet hjem for at gå i præliminærklassen.

Præliminærklassen

Det startede rigtigt fint, men det viste sig hurtigt, at jeg stadigvæk ikke rigtigt troede på, at man skulle lave lektier for at følge med i skolen. Så det kneb med at tage sig sammen til skolearbejdet, min fætter havde det sådan set på samme måde, så vi fandt ud af, at vi skulle læse lektier sammen.

Jeg må med skam erkende, at det blev det slet ikke bedre af.

Der var dog en mægtig fordel, idet vi enedes om, at blækregning hver uge var for meget, så hveranden uge lavede min fætter vores blækregning, og hveranden gjorde jeg. Vi fandt aldrig ud af om lærerne godt vidste om dette, men i 2 år var der henvisning i begge vores blæk hæfter om at vi ikke måtte snyde og skrive af efter hinanden. Vi bedyrede over for læreren, at vi lavede dem sammen, men hver sin opgave, og han gav ikke op, men kunne tilsyneladende ikke gøre andet end at give os dårlig karakter i karakterbogen. Personligt havde jeg det den gang således, at jeg kunne lære stoffet ved at høre det to gange, hvilket bevirkede, at når jeg selv kom op, så kunne jeg ikke lærestoffet, men hvis en anden kom op, så sad det "lige i skabet".

De andre elever kærede vi os ikke meget om, og en del dryssede ud af klassen hen over de 2 år, og jeg ka' næppe huske dem alle.

Præliminæreksamen

Præliminæreksamen var en offentlig eksamen, hvor vores lærer ikke måtte eksaminere os, men vi havde to eksterne censorer, som eksaminerede og gav karakter, og vi kunne – heldigvis – ikke tage vores årskarakter med på eksamensbeviset.

Vi var på det tidspunkt 11 elever tilbage, heraf 4 drenge og 7 piger.

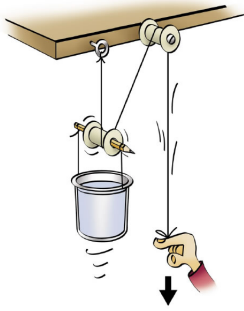
Jeg skal ikke trætte for meget omkring disse tolv eksamener, men vil dog godt lige nævne den første eksamen vi skulle til. Det var fysik, og den var meget frygtet, specielt af pigerne.

Eksamen startede kl. 10, og da jeg jo hedder Søndergaard og derfor skulle sidst op, skulle jeg først op kl. 14.

De var ikke kommet ret langt (da jeg kom), det gik meget langsomt, og den mest nervøse pige havde fået **slet** (-16), og fået at vide, at hun på ingen måde ville kunne komme op på det **g** (12) som krævedes for at bestå eksamen. Det kunne godt være, at jeg blev nervøs, osse selvom jeg selv synes, at netop fysik var et af mine bedre fag.

Eksaminationen forsatte, meget langsomt, og jeg kom ind lidt før kl 9 om aftenen.

Jeg trak emnerne "elektrisk pære" og "trisser".

Trisser

Emner, som jeg vidste, at jeg godt kunne noget om. De elektriske pærer gik godt, jeg blev spurgt om OHM's lov, udregning af watt forbrug, og hvorledes man lavede disse elektriske pærer, og jeg synes det gik ret godt. Trisserne gik faktisk osse ret godt, men jeg kunne ikke komme på navnet på den trisse, som ikke sad fast, og svarede, at det vidste jeg ikke (det fortalte de mig så, at det var en løs trisse). Jeg kom ud, og lidt senere kom censor ud og sagde, at jeg fik dagens bedste karakter som var **mg** (14). Min fætter, som ku' ret meget fysik fik **g+**. Det var en meget dårlig start på denne eksamen¹³

Nå, resten af eksamen gik faktisk meget godt, og jeg fik – overraskende for mange, inklusiv mig selv – det højeste gennemsnit af alle de, som bestod.

Søge arbejde/læreplads

Jeg blev tilbudt at komme på gymnasiet, men det afslog jeg, da jeg var godt og grundigt skoletræt.

Min moder – som ikke havde en tilbageholdende natur – mente, at jeg skulle være tolder. Hendes argument var, at de havde pænt tøj (uniform), de talte pænt, havde ret til pension og ikke drak bajersk øl.

Så jeg søgte, og fik afslag fra toldvæsenet.

Vi (min mor og jeg) kom så til møde med kontorchefen i Stadsingeniørens Direktorat i Københavns Kommune. Jeg husker det (desværre) temmelig godt, idet jeg skammede mig ret meget over at min mor var med, og i øvrigt førte ordet. Hun mente blandt andet, at det ku' være et springbræt til at kunne blive ingeniør (det mente kontorchefen så ikke). Resultatet var dog, at jeg blev ansat som assistentelev.

Jeg husker stadigvæk, at jeg fik en månedsløn på kr. 486,25, hvilket vel var kongerigets største elevløn i 1961.

Det var så ikke lige mig, at være offentlig ansat, men det ta'r vi et andet sted.

Københavns Rådhus

¹³Jeg kan i bagklogskabets klare lys godt ærgre mig over, at vi ikke fik klaget over den eksamination, jeg ventede – uden at få vådt eller tørt – i 7 timer, og så dårlige var mine klassekammerater heller ikke. Det kan også undre mig, at læreren ikke klagede.